

· FØROYA · SOCIAL·DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 3.

Lýsingaprisur fyri peltireglu: 30 øyr. á forsiðuni, 20 øyr. á 3. og 4. síðu. Við stórrí lýsingum fæst avsláttur í prisinum.

Leygardagin 16. januar 1937.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið verður bílagt á posthúsum, brævasvarstøðum og skrifstovnum. Telf. 143.

11. árg.

Hin nívandi ótti og harmur ella framfúsni, áræði og lívsmegi

Hvussu verður vorðið? Fara skipini út? Sleppa menn við, allir menn, ið megu við fyrri at koma undan svoltinum, húsaganginum?

Hvussu verður við prisinum fyri hina komandi veiðuna? Fåa útgerðamenn útreiðslurnar og inn-tøkurnar at viga javnt? Orka teir at bróta við gamlan sið viðvikjandi innkeypnum av útgerðar-verunum? Og ifall teir ikki orka, kann so landið, kunnu landsins álitis menn, sleppa ómaga- ella rættari ómegdarskapinum at avgera, um aðrir skulu súgva megina úr okkum?

Óttin er á okkum, vit við-ganga tað. Hann fœðir spurningar, fœðir órógv. Hann elvir okkum illgruna og gremj.

Tað eru tey dapru skýggini á vinnulvshimlinum, ið geva okkum henda ótta. Vit slaggja onga sól, onga bjargandi og vermandi kraft — tvørturímóti, freistast vit á siga. Men . . . !

Tá ið neyðin er størst, er hjálpin nærmast. Hetta er nú ikki bert orð, ikki ber uppá-trúgv — tað er ásannað, ferð eftir ferð, öld eftir öld av teim stríðandi og líðandi menniskjum. Hetta orðtak goymir av sonnum ein hollan verunleika í sær, ein verunleika, sum kanska kundi verið sagdur soleiðis: tá ið neyðin er størst, eru evnini í tær undir háspenningi og royna hitt fjarsta. Og henda roynd undir hesum háspenningi evnir oftani at loysa teir knátar, ið annars eru ferðastaknúttir í eins lívi. Og so kanska tað er, tá ið alt kemur til alt, ein balanci í lív-inum, eisini ímillum hitt vonda og hitt góða.

Várið kemur at hyllnast, spáa menn. Hvussu tá? Á, ja hví er ikki gott at siga. Men hava vit ikki verið í dalinum at botni — og vit skulu væl uppáftur! Og so eru jú konjunkturirnir, pris- og virkisviðurskifti hækka-andi. Tað verður meir produserað, meir keypt o. s. fr. So er hugsanin hjá mongum. Kanska meir ein tām viðfeling, eitt ógreitt ánið enn ein kold og logisk analysa — kanska. Men ein uggi, ein glotti í myrkrinum! Vit knýta okkum til henda glotta, henda ugga.

Men vit megu tó ikki líta

blint á lagnuna. Eg líti á mátt mín og meg, má so sanniliga ikki fúna í sálina. Vit vita t. d., at hin gamla driftin, slupparnar, taka ikki allar okkara veiðuføru menn. Men teir, ið ikki sleppa við, teir megu ikki sleppast upp á fjall. Og hvat vil tað so siga? Vit megu leggja á nýggjar leiðir! Hetta má verða eitt kraftorð! Her megu vit taka lagnuna, skepnuna í okkara egnu hond. Vit megu ikki svolta, vit kunna ikki svolta — vit megu sigra, vit megu bjargast! Tí kann ikki vera pláss fyri dapurskygni, »pessimismu« og vón-loysi. Hitt fúsa ágangandi mótið, dirvið og áræðið saman við tí skarpasta gleggskygni má taka alt plássíð, renna út í hvønn fingur.

Konjunkturirnir eru uppganga-andi, so siga visir sum leikir — og hví skulu vit ikki hava loyvi til at vóna, at henda uppgonga eisini vil koma til okkara. Vit hava jú verið ella eru í dalinum, á botni. —

Men alt okkara áræði, óll okkara evni megu hjálpa hesum víðráki. Og óll okkara evni megu leggjast saman til eina kraft. Fiskimenn, arbeiðsmenn og útgerðamenn í ein bólk móti teim útlendsku spekulantum! Selja í felag og keypa í felag — tað má vera boðorðið í okkara handilsskapi! Og hitt almenna má leggja rygg til henda felagskap. Soleiðis — og ikki ein tamma av hesari leið! Kraft, áræði — skil og vit skal vera frámerkið í okkara starvi, lívs-bjargingarstarvi fyri land og fólk.

Endurnýggjan av skipaflotanum og tryggjan av skipunum.

(Framhald.)

- 1) Laan bør fortrinsvis gives til mindre Aktieselskaber eller Sammenslutninger, hvor flere af de deltagende er økonomisk interesserede i Skibet.
- 2) Alle Ansøgninger for vedkommende Aar bør behandles under eet ved Aarets Udgang, for at kunne udvælge dem, der maa anses for at have de bedste Muligheder for at gennemføre en rentabel Drift.
- 3) Ansøgningerne bør indstilles af et Udvalg, hvor Erhvervsorganisationerne er repræsenteret.
- 4) Regnskaberne for Skibe med Statslaan bør hvert Aar indsendes til Gennemsyn. Disse Regnskaber bør ogsaa forelægges Indstillingsudvalget til Bedømmelse af, hvilke Fangstmaader det til enhver Tid vil være mest formaals-tjenligt at støtte.
- 5) Assuranceforholdene omordnes i Retning af det i medfølgende af Skipperforeningen fremlagte Forslag til Hovedregler for gensidig færøsk Forsikringsforening for Fiskefartøjer. Det bør forlanges, at alle Skibe med Statslaan forsikres i denne gensidige Forsikringsforening, da Assuranceudgiften paa denne Maade maa paaregnes at kunne nedbringes betydeligt, hvilket er af største Betydning for en rentabel Drift.
- 6) Man bør have Sikkerhed for, at der til de ny anskaffede Skibe haves tilstrækkelig Driftskapital.

Udvalget mener, at der ikke uden Iagttagelse af foranævnte Punkter vil kunne opnaas fornøden Sikkerhed for, at de til nye færøske Fiskeskibe bevilgede Laan vil virke paa den hensigtsmæssigste og mest rentable Maade, og mener Udvalget, at man, hvis disse Regler følges, vil spare saavel Staten som det færøske Samfund for adskillige unødvendige Tab.

Med Hensyn til hvor stort Beløb, der stilles til Raadighed for Anskaffelsen af nye færøske Fiskeskibe, kan Udvalget tiltræde Skipperforeningens Forslag om, at der i dette Øjemed stilles til Raadighed 700.000 Kr. aarlig i 5 Aar.

Da dette Beløb ogsaa er beregnet til Anskaffelse af Trawlere mener Udvalget, at disse bør kunne Fremskaffes ikke alene ved Nybygning men ogsaa ved Køb af første Klasses Skibe.

Da Udgifterne ved Nybygning for Øjeblikket er saa store, at der vil være de største Vanskeligheder for med de nuværende Fiskepriser at forrente og afdrage disse Skibe, maa man anse det for nødvendigt at 25 pCt. af det Beløb, som Skibet vil koste i søklar Stand, ydes som rent Tilskud, 65 pCt. af samme Beløb bør kunne opnaas som Statslaan, og Laantagerne bør kunne fremlægge Bevis for selv at kunne skaffe Resten, 10 pCt. Da der ved Obligationers Omsætning næsten altid vil være Kursstab for Laantageren, har man ment, at Ejernes Indskud ikke bør sættes højere. Statslaanet bør forrentes med 4 højst 4½ pCt. aarlig. De to første Driftsaar bør være afdragsfri, og Statslaanet derefter afdrages i 14 følgende Aar.

Til Køb af brugte, godkendte Trawlere, Line- og Snurrevaadsbaade, mener Udvalget, at der i Stedet for et Tilskud af 25 pCt. og 65 pCt. i Statslaan bør ydes et Statslaan paa 85 pCt. medens Ejeren fremskaffer 15 pCt.

Den nuværende færøske Fiskerflaade bestaar af ca. 100 ældre, og ca. 50 nyere Skibe, der for Øjeblikket sammen med forventet Fangst holdes forsikret for en samlet Sum af ca. 9 Mill. Kr. Med den foreslaaede Præmie paa 3 pCt. for Skibe og 2 pCt. for forventet Fangst (her regnet til ca. 40 pCt. af Skibenes Assurance) vil der opnaas en aarlig Præmieindtægt af ca. 240.000 Kr. Dette Beløb er — sammenholdt med de Erstatningsbeløb, der hidtil aarlig har været Brug for — stort nok til saavel at dække almindelig forekommende So- og Brandskade som til temmelig hurtigt at tilvejebringe en tilstrækkelig stor Grundfond og Reservefond.

For imidlertid at sikre sig imod Underskud ved eventuelt indtræffende større Katastrofer, bør der tegnes en Reassurance, indtil Foreningen har opsparet tilstrækkelig Kapital.

Udvalget mener, at det vil

være naturligt, at Reassurancen tilvejebringes ved Lagtingets Foranstaltning. De Erfaringer, der foreligger med Hensyn til Forsikring af Fiskeskibe og Fangst viser, at Risikoen ved en Reassurance, naar den kun gælder Skade udover det Beløb, som hele Præmieindtægten beløber sig til, er meget ringe. Selvfølgelig vil Lagtinget, hvis det skulde være meget ubehdligt og det første Aar blev et Katastrofeaar, kunne faa Udgifter af denne Reassurance, men det maa erindres, at ¾ pCt. af ovennævnte ca. 9 Mill. Kr. udgør en saa betydelig Sum som ca. 67.000 Kr., som hurtigt vil konsolidere Reassurancen.

Forslag.

Lagtinget indgaar til Regeringen om, at der af Fiskeribanken stilles til Raadighed til nye færøske Fiskeskibe 700.000 Kr. aarlig i fem Aar.

Med Hensyn til Trawlere, Line- og Snurrevaadsbaade bør disse kunne fremskaffes ogsaa ved Køb af første Klasses Skibe.

25 pCt. af det Beløb, som Skibet vil koste i søklar Stand, bør ydes som Tilskud, der ikke skal kunne opføres som Gæld paa Skibet, 65 pCt. af samme Beløb ydes som Statslaan, og Laantageren selv fremskaffer 10 pCt.

Laanet forrentes med 4 til 4½ pCt. aarlig. De to første Driftsaar bør være afdragsfri, hvorefter Laanet afdrages i 14 følgende Aar med lige store Afdrag.

Laan bør fortrinsvis gives til mindre Aktieselskaber eller Sammenslutninger, hvor Deltagerne er økonomisk interesserede i Skibets Drift.

Alle Ansøgninger for vedkommende Aar behandles under eet ved Aarets Udgang.

Ansøgningerne skal indstilles af et Udvalg, hvor Erhvervsorganisationerne er repræsenteret.

Regnskaberne for Skibe med Statslaan skal indsendes hvert Aar til Gennemsyn, disse Regnskaber bør forelægges det indstillende Udvalg.

Alle Skibe med Statslaan skal assureres i en ny gensidig færøsk Assuranceforening.

Lagtinget garanterer for den nødvendige Reassurance.

Der stilles saa vidt muligt Sikkerhed for, at der til de nyanskaffede Skibe ikke savnes Driftskapital.